

TÜRK TİYATROSUNUN ANTROPOLOJİSİ

Yard. Doç. Dr. Aslıhan ÜNLÜ

Yayınevi: Aşina Kitaplar Yayınevi

Yayın Yeri: Ankara

Yayın Tarihi: Kasım 2006

ISBN: 9944-963-09-7

sayfa sayısı: 277

TÜRK TİYATROSUNUN ANTROPOLOJİSİ

ASLIHAN ÜNLÜ

AŞINA KİTAPLAR

Ne zaman, nerede, nasıl bir oyun anlayışı gelişmiştir? Bu soruların yanıtı, “hangi insan?” ya da “hangi oynayan insan?” sorusuna bağlantılı olarak bulunabilir.

Başlangıcı sömürgecilik dönemine gitse de, kısa sürede, kendini en çok sorgulayan ve dönüştüren bilim olan antropoloji, “farklı olanın bilimi” olarak da adlandırılır. “Normların değil olasılıkların” peşindedir antropoloji. Tarih, sosyoloji, psikoloji gibi bilimlerden yararlı olsa da onlarda olmayan kültürel bir çeşitliliğe yaslanır ve etnolojiden, etnografyadan farklı olarak karşılaştırmalı bakışlar geliştirir. Bu nedenle de yöntemi ve bilgisiyle pek çok değişik alana uygulanır. Bu incelemede, Türklerin oyun anlayışındaki değişimlere ve değişimine direnen temel yapıları antropolojinin yardımıyla ulaşıyor.

Türk tiyatrosu ilk kez antropolojik bakışla incelenirken çok geniş ve çeşitli bir kültürel coğrafya hedefleniyor. Töreni aynı zamanda bir gösterim olan şamandan, Anadolu topraklarının kültürüyle birleşmiş köy seyirlik oyunlara, Osmanlı toplum yapısı ve İslami etkilerle gelişmiş Karagöz, Ortaoyunu, Meddah gibi geleneksel türlerden, Batı etkisiyle şekillenmiş tiyatroya uzanan, insanımızın oyun serüveni, antropolojik yöntem ve bilgilerle sorgulanıyor. Bu inceleme, kendini, bir kez de oynayan insan olarak tanımak isteyen, önyargılara sıkışmış bir açıdan kurtulup kim olduğunu sorgulamak isteyen herkese sesleniyor. Bu sorgulamayı yapmaksızın ne yeni bir yaşam mümkün ne de yeni bir tiyatro...